

Waalres Akkoord 2018 – 2022

Inleiding

Op 21 maart 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Aalst Waalre Belang (AWB) nam als grootste partij vervolgens het voortouw om te komen tot samenwerking met andere partijen en tot een nieuw college. Het doel was de vorming van een stabiel en krachtig bestuur voor de periode 2018-2022. AWB startte de informatie vanuit de bestaande samenwerking met GroenLinks en ZW14. Na met alle partijen te hebben gesproken, breidde deze samenwerking zich uit met het CDA en de VVD. Onder voorzitterschap van een externe gespreksleider startten we met inhoudelijke gesprekken en met het opstellen van dit Waalres Akkoord 2018-2022. Aan deze gesprekken namen ook de kandidaat-wethouders deel.

In grote lijnen herbevestigen wij het gestelde in “De Kracht van Waalre” (2016). Ook constateren wij dat de daarin opgenomen uitgangspunten uit de ‘Visie op de Samenleving Waalre’ (2013) nog steeds gelden. In het licht van grote maatschappelijke opgaven zoals op het gebied van energie, de zorg of leefbaarheid, verandert onze rol als lokale overheid. We zijn partner in de netwerksamenleving. Hierbij past een minder dominante rol, zonder onze sturende rol los te laten. Daar waar nodig stellen we grenzen. Onze uitdaging ligt in het verder ontwikkelen van onze uitnodigende rol. Samenwerking staat centraal en ontwikkelt zich verder langs twee sporen: burgerparticipatie en regionale samenwerking. De gemeente stimuleert en maakt gebruik van de kennis en het zelf organiserend vermogen in de samenleving. Bij de regionale samenwerking ligt de focus met name op samenwerking binnen het Stedelijk Gebied. De thema’s Wonen, Werken, Voorzieningen & Evenementen en Ruimte worden hier opgepakt. De Regionale Agenda van de Metropoolregio Eindhoven MRE richt zich vooralsnog op de thema’s Mobiliteit, Economie, de Energietransitie en Transitie landelijk gebied.

Missie:

Wij maken in de komende periode een omslag naar een andere wijze van besturen, samen met de burgers en de gehele raad. Wij werken optimaal met ‘De Kracht van Waalre’ om uitdagingen aan te gaan, ambities te realiseren en plannen uit te voeren. Het voorliggende Waalres Akkoord 2018-2022 is primair een beleidsakkoord over het beleid op hoofdlijnen voor de komende periode. Doordat wij hierin ook opdrachten formuleren, vormt dit document ook de leidende agenda voor het College.

Verbeter de wereld, begin bij elkaar:

1. Bestuurscultuur en de “Lerende raad”

Politiek bestaat bij de gratie van dialoog. Zeker in een tijd van grote maatschappelijke uitdagingen en opgaven is het de kunst om daaraan vorm en inhoud te geven. Daarom pleiten we voor een bestuurscultuur binnen de gemeenteraad waar de meerderheid en de minderheid samen tot gedragen beslissingen komen op basis van voorstellen die keuzes bevatten. Daarbij voeren respect en beschaving de boventoon. Het is goed met elkaar af te stemmen hoe dat er in de praktijk binnen de gemeenteraad uit zou moeten zien. De gemeenteraad is een politiek bedrijf. Spraak en tegenspraak rondom politiek inhoudelijke onderwerpen vormen daarvan de essentie. De raadsleden als volksvertegenwoordigers brengen hun verschillende standpunten in en voeren het debat met elkaar. Daarbij willen wij respectvol met elkaar omgaan. De nieuwe gemeenteraad wil leren hoe het debat en de uitwerking van de resultaten van dat debat plaatsvinden. Ook willen wij ons ontwikkelen naar een opener houding naar inwoners: om meer ruimte te geven aan de kennis en kunde van inwoners en hoe zij betrokken kunnen worden bij de opgaven van de gemeente. Een raadswerkgroep ontwikkelt een programma om tot een gemeenteraad te komen die vanuit dialoog en respect met elkaar praat, de inwoners daarbij betreft en kritisch naar zichzelf kan kijken.

Belangrijke elementen voor dat programma zijn: Respect; Spraak en tegenspraak; Ruimte geven aan elkaar; Voorbeeldgedrag van de gemeenteraad; Deelname van burgemeester, college en organisatie op dit thema; Uitnodigende houding; Luisteren naar elkaar en de omgeving.

Dit thema wordt vanaf dag één opgepakt en is een belangrijke succesfactor voor het uitvoeren van dit akkoord door de gemeenteraad en daarmee voor de gemeente Waalre.

2. Burgerparticipatie

Het bestaansrecht van de zelfstandige gemeente Waalre is het vertrouwen van onze inwoners in ons lokaal bestuur en de kwaliteit daarvan. Dit vertrouwen vergroten wij door in nauwe relatie te staan met onze inwoners. Het is belangrijk dat gemeente en inwoners, en ook inwoners onderling, elkaar leren kennen, weten te vinden en waarderen. Wij willen inwoners zo vroeg mogelijk betrekken bij maatschappelijke opgaven. Zo kunnen de kennis en kunde die er bij onze inwoners is, optimaal bijdragen aan gemeenschappelijke oplossingen. Hierbij zoeken we een succesvolle wisselwerking tussen ruimte geven, leiderschap en gemeenschappelijke thema's. Succesvolle voorbeelden hiervan zijn WEL, De Pracht en Buurtapps. Een proef waarbij inwoners met een burgerbegroting aan de slag gaan, past hierbij.

We bevestigen de uitgangspunten in de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven. Over de toepassing hiervan gaan we als gemeentebestuur in gesprek met onze burgers. Bijvoorbeeld over een aantal grote opgaven, zoals de Omgevingswet en de Energietransitie, die de komende jaren op ons af komen.

Opdracht aan college:

Kom tot interactieve en vernieuwende vormen van burgerparticipatie als uitwerking van de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven en de daarop aangenomen motie.

Iedereen moet kunnen meedoen:

3. Inclusieve Samenleving

De gemeenteraad van Waalre verwoordde in de Visie op de Samenleving Waalre (2013) de ambitie van een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen op voet van gelijkwaardigheid kan meedoen in onze samenleving, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten en beperkingen. Om de inclusieve samenleving op een hoger niveau te tillen, neemt het gemeentebestuur relevante aspecten op in beleidsvoorstellen en in de behandeling daarvan. Het thema is onder meer belangrijk bij voorstellen op het gebied van de jeugdzorg, de Participatiewet en de Wmo met daarin de ouderenzorg. Daarbij geven wij speciale aandacht aan inwoners met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking, eenzame mensen, laaggeletterden en digibeten.

De ambitie van een inclusieve samenleving stelt eisen aan en moet gefaciliteerd worden door de indeling van wijken en de vormgeving en invulling van bijbehorende openbare ruimte en voorzieningen.

Opdracht aan college:

Kom met een startnotitie naar de gemeenteraad voor het ontwikkelen van een visie op de inclusieve samenleving. Benoem daarin concrete maatregelen met diverse scenario's. Wij gaan hierbij experimenten niet uit de weg: we rollen vernieuwende maatregelen in overleg met inwoners en professionals als pilot uit.

4. Jeugdzorg

In 2015 droeg het Rijk het sociale domein over aan de gemeenten. De gemeenten maakten zich vanaf dat moment deze nieuwe taken eigen. Waalre koos ervoor om de verantwoordelijkheid over dit domein en de uitvoering daarvan samen met andere gemeenten, en toch zoveel mogelijk zelfstandig, op te pakken. Na strategische verkenningen koos Waalre daarbij voor een samenwerking met de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel (Dommelvallei+). Waalre richtte zelf het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) op.

De eerste zorg was het in stand houden van de noodzakelijke zorgverlening. Gaandeweg doen wij meer kennis en ervaring op om daarmee ook inhoudelijk en beheersmatig meer grip te krijgen op de materie. De gemeente is erin geslaagd de zorgvraag naar behoren en tevredenheid uit te voeren.

De instandhouding en bediening van de zorgbehoefte leidt echter tot een jaarlijkse overschrijding van 7-8 ton op het van rijkswege verstrekte budget (ongeveer 2 miljoen). Dit wordt nu aangevuld vanuit de algemene middelen. Dit proces is eindig: de rijksmiddelen lopen nog verder terug, de eigen gelden raken hierdoor uitgeput. Dat stelt de gemeente Waalre voor de taak hierin verandering te brengen. Het onverkort doorgaan leidt tot serieuze financiële tekorten. Anderzijds is het de vraag of we überhaupt kunnen en willen snijden in het voorzieningenpakket.

Om te kijken of kostenreductie verantwoord mogelijk is, vragen we op korte termijn meer inzicht in de doelmatigheid en efficiëntie van onze jeugdzorg. Daarnaast ontwikkelen we preventieve maatregelen om in de toekomst de zorgvraag te reduceren en zo de kosten beheersbaar te houden. Wij handhaven en bevestigen de uitgangspunten uit de Nota Persoonlijk en Dichtbij .

Opdracht aan college:

Onderzoek welke verdere mogelijkheden er zijn voor een kostenreductie in termen van doelmatigheid en efficiëntie. Accentueer daarbij in het bijzonder het beleid op het gebied van preventie. Vergelijk ook de effectiviteit van ons systeem (CMD en Plusteam) met andere modellen in het land. Ontwikkel een systematiek die de huidige zorgverlening in beeld brengt en inzichtelijk maakt voor gemeenteraad en college op welke punten kostenreductie haalbaar en realistisch is.

5. Gemeenschapshuizen

Het Huis van Waalre is het multifunctioneel centrum met een grote zaal voor de hele gemeente. Ter ondersteuning van het gemeenschapsgevoel vinden wij het nodig in elke wijk een plaats te hebben voor ontmoeten en voor het verenigingsleven. Zo hebben we De Pracht in Ekenrooi. Ook in Waalre-dorp, bij voorkeur in het Klooster, en in Aalst(-west), bij voorkeur in 't Hazzo, moet er zo'n ontmoetingsplek blijven. Mocht het niet mogelijk zijn om deze functies in genoemde locaties onder te brengen dan realiseren wij alternatieve locaties. Bij de financiering van de ontmoetingscentra in de wijken geldt als uitgangspunt dat al deze centra recht hebben op eenzelfde financiële bijdrage van de gemeente (prestatiesubsidie). In de praktijk kunnen deze bijdragen verschillen aangezien nadrukkelijk een koppeling gelegd wordt met de te leveren prestaties.

Opdracht aan college:

Borg de mogelijkheid voor ontmoeten in elke wijk voor nu en later. Kom in dat licht met duidelijke kaders over het opdrachtgeverschap, het eigenaarschap, commerciële exploitatie, subsidiering en de wenselijkheid van privatisering van gemeentelijk vastgoed. Organiseer ter voorbereiding hiervan een raadsbrede discussie rondom de gemeenschapshuizen en sportaccommodaties.

6. Minimabeleid

Waar inwoners van Waalre niet zelf in hun inkomen kunnen voorzien, biedt de gemeente een inkomensvoorziening. Ondanks die voorziening kent Waalre ook armoede en stille armoede. Vaak is dan ook sprake van schuldenproblematiek. Hoewel een uitgangspunt zelfredzaamheid is, is hier vaak hulp van buiten nodig om de situatie te verbeteren. Vroegsignalering is hierbij van cruciaal belang. Voor velen geldt dat vroegtijdig ingrijpen leidt tot een duurzaam schuldenvrij bestaan. De bestaande hulp, de minnelijke sanering en de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, kent hoge entree-drempels, waardoor toch weer velen nog dieper in de problemen komen. Het is de taak van de gemeente om tenminste alle voelsprietten uit te steken om beginnende probleemgevallen aan het licht te brengen. Met als doel 'Niemand mag buiten de boot vallen'. Het CMD speelt hierbij een belangrijke rol en neemt hierbij een proactieve houding aan. Het maakt daarbij gebruik van signalen uit het maatschappelijk veld, met name vanuit WaalreSchuldenVrij, een bundeling van de vele burgerinitiatieven die er op dit gebied inmiddels zijn.

Opdracht aan college:

Formuleer op de schaal van Waalre een expliciet armoedebelief binnen één portefeuille met als voornaamste kenmerken: focus op vroegsignalering en daarop snel handelen. Dit in nauwe samenwerking met burgerinitiatieven. Organiseer interventies die tot structurele (gedrags)verandering leiden op basis van vertrouwen in de burger en compassie. Focus hierbij op jongeren. Kijk daarbij nog eens goed naar de inzet van armoedegelden en kom tot een herverdeling als met de huidige inzet het beoogde doel niet of maar ten dele wordt bereikt.

Dit heeft gevolgen voor de fysieke leefomgeving:

7. Wonen

Wonen in Waalre moet in elke levensfase mogelijk zijn. Dat vereist een evenwichtig woningaanbod in alle segmenten, van huur- tot koopwoningen en mogelijkheden voor een goede doorstroming tussen de verschillende segmenten. Dit bevordert de sociale cohesie en maakt wijken levensloopbestendig. Daarbij moet het bouwen van meer sociale woningen een van de aandachtspunten zijn. De aanwezigheid van een wijkgebonden ontmoetingsvoorziening, zoals De Pracht, 't Hazzo en Het Klooster, zijn hiervoor noodzakelijk. Exclusief wonen betekent vooral ook wonen passend bij Waalre en zijn groene karakter. Woningen zijn onderscheidend voor Waalre qua bouwstijl, ligging en bruikbaarheid.

Wij vragen in de nieuwe woonvisie specifiek aandacht voor betaalbare en geschikte woonruimte voor middeninkomens, starters, jonge gezinnen, senioren, mensen met een beperking en statushouders. Uitgangspunt van beleid is de woningbehoefte en de koppeling met voorzieningen, zodat wijken meer levensloopbestendig worden. In de prestatieafspraken met woningcorporaties maken we afspraken over beperking van de verkoop van sociale huurwoningen. Het type woningen bij nieuwbouw en op

transformatie-locaties stemmen we af op de mogelijkheden van de locatie, in relatie tot het winkelaanbod, gezondheidszorg en openbaar vervoer. We onderzoeken in welke behoefte kan worden voorzien door woningen en/of percelen te splitsen.

Ook de energietransitie heeft een grote impact op de bebouwde omgeving. In Waalre sluiten we nieuwbouw niet meer op aardgas aan. We passen de bouwverordening waar mogelijk zodanig aan dat we energiebesparing en het gebruik van duurzame bouwmaterialen stimuleren bij renovatie en nieuwbouw. Bij nieuwbouwwoningen streven we naar zoveel mogelijk nul op de meter.

Opdracht aan College:

Vertaal deze uitgangspunten in een nieuwe woonvisie. Onderzoek op welke manier actief grondbeleid een rol kan spelen bij het realiseren van een evenwichtige, levensloopbestendige en duurzame woningvoorraad. Pas zo nodig de bouwverordening hierop aan.

8. Openbare ruimte

Een kwalitatief goede openbare ruimte is belangrijk voor de waardering van de woonomgeving. Dit is van belang voor het waarde behoud van woningen maar ook voor het gevoel van 'exclusief wonen' in Waalre, de *Living Room* van *Brainport*. In 2017 kwam de staat van onderhoud van wegen en groen als belangrijkste zorgpunt uit de burgerpeiling naar voren. Veel infrastructuur (trottoirs, straten, bomen, bruggen, viaducten en gemeentelijk groen) is in de jaren '60-'70 aangelegd, bij de bouw van de woningen. Helaas gaat dit niet eeuwig mee en is vernieuwing noodzakelijk voor de gewenste kwaliteit. De komende vier jaar maken we hierin een inhaalslag.'

Met de ratificatie van het VN-verdrag handicap in 2016 schaarden wij ons achter het inrichten van de openbare ruimte zo dat deze ook voor mindervaliden (en ook senioren en (groot)ouders met kindwagens) begaanbaar is. Bij de renovatie van de openbare ruimte houden wij hier al bij de planvorming rekening mee.

In deze raadsperiode vragen wij een meerjarenplan om tot planmatige renovatie van de openbare ruimte te komen. Hierin is, naast toegankelijkheid, aandacht voor zowel sociale veiligheid als verkeersveiligheid en voor de exclusieve uitstraling. Ook met de duurzaamheid van de gebruikte materialen en het bufferen van regenwater moet rekening gehouden worden. Wij hechten waarde aan voldoende groen, behoud en indien nodig vervanging van bomen en voldoende mogelijkheid voor natuurlijke waterinfiltratie. Het vastgestelde speelruimtebeleid wordt volgens planning uitgevoerd.

Opdracht aan college:

Stel, zo mogelijk interactief, een meerjarenplan op voor planmatige renovatie van de openbare ruimte. Leg jaarlijks met ervaringsdeskundigen een aantal gangbare routes

af naar drukbezochte plekken in het dorp om hindernissen voor toegankelijkheid te signaleren.

9. Verkeersinfrastructuur

Wij zien het doorgaand verkeer in onze beide dorpskernen als een grote zorg, vanwege verkeersveiligheid, de aantasting van de luchtkwaliteit en het gevaar van fijnstof. Tegelijkertijd stelt vervoer mensen in staat om elkaar te ontmoeten en een inkomen te verwerven. Voorafgaand aan de opening van de Westparallel (nieuwe N69) richtten we de Eindhovenseweg en de Traverse door Waalre zo in dat deze routes voor het doorgaand verkeer niet langer aantrekkelijk zijn. Hierbij besteden wij aandacht aan het voorkomen van sluipverkeer door woonwijken en aan het verkeer op de Willibrorduslaan, dat een bron van ergernis is voor de aanwonenden en bijdraagt aan verslechtering van de luchtkwaliteit en de fijnstofproblematiek.

In 2012 deed adviesbureau DHV een verkeerstudie naar de mogelijkheid voor een tweede Oost-Westverbinding. Het advies was destijds: “DHV adviseert dan ook om geen Oost-Westverbinding aan te leggen.” Nu de plannen voor de Westparallel concreet worden, willen wij nogmaals onderzoeken wat de mogelijkheden en wenselijkheid van een tweede Oost-Westverbinding, ter ontlasting van de Willibrorduslaan, zijn.

Fietsverkeer tussen Aalst en Waalre moet makkelijk en plezieriger worden. Dan nemen mensen eerder de fiets. Fietsverbindingen voor de gebruikers moeten logisch doorlopen en er moeten veilige oversteekmogelijkheden zijn. Ook andere fietsvoorzieningen nodigen mensen uit om vaker met de fiets te komen, zoals overdekte fietsenstallingen en oplaadpunten voor elektrische fietsen.

Om elektrisch rijden en schoner verkeer te stimuleren zal elektrisch opladen mogelijk worden bij alle winkelcentra in Waalre. Verder onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn voor de introductie van milieuzones en een verbod op doorgaand vrachtverkeer.

Het openbaar vervoer van, in en naar Waalre vraagt en verdient aandacht. We streven naar laagdrempelige en betaalbare vormen van aanvullend openbaar vervoer (Smart Mobility).

Opdracht aan college:

Stel een nieuw verkeersmodel op met aandacht voor het doorgaand verkeer in de spits, preventie van sluipverkeer door de woonwijken en ongewenste toename van het verkeer op de Willibrorduslaan. Het lokaal afwikkelen van het dorpsgebonden verkeer blijft behouden. Start een nieuw onderzoek naar de mogelijkheden en wenselijkheid van een tweede Oost-West verbinding, milieuzones en een verbod op doorgaand vrachtverkeer. Optimaliseer de fietsroutestructuur tussen Aalst en Waalre. Onderzoek aanvullende vormen van laagdrempelig en betaalbaar openbaar vervoer van, in en naar Waalre (Smart Mobility). Beoordeel of het beleid elektrische laadpalen in het licht van de wensen voor een elektrische laadinfrastructuur nog voldoet dan wel herzien moet worden.

10. Duurzaamheid

Waalre loopt voorop in de regio op het gebied van duurzame energie en de zorg voor een beter milieu. Waalre wil deze voortrekkersrol blijven vervullen. Om een bijdrage te leveren aan het behalen van de klimaatdoelen van Parijs moet meer worden gedaan. Daarom zetten we het huidige duurzaamheidsbeleid versterkt voort, waarbij waarden People, Planet en Prosperity gelijkelijk aandacht krijgen.

Uiteindelijk gaat het om de reductie van uitstoot van broeikasgassen. Daarom stuurt de gemeente Waalre op het inzichtelijk maken van de CO₂-uitstoot en, waar mogelijk, op de reductie daarvan. Wij zien een klimaatbegroting hierbij als mogelijk hulpmiddel. Concreet werken we aan de bewustwording van de milieueffecten van houtkachels en vuurwerk, bijvoorbeeld met stooktips.

Energiebesparing en de overgang van fossiel energiegebruik naar hernieuwbare energiebronnen gaan iedereen aan. Daarom kiest Waalre bewust voor het opstellen en uitvoeren van een herzien duurzaamheidsbeleid samen met de inwoners, bedrijven en instellingen. Burgerinitiatieven krijgen ruim baan en verduurzaming van de bestaande bouw krijgt prioriteit. Uitgangspunten voor het beleid zijn verder dat het beleid zo nodig en waar mogelijk regionaal wordt afgestemd, dat besparing en afkoppeling van het aardgas een centrale rol spelen, dat zorgvuldig met ruimte wordt omgesprongen (zonnepanelen eerst op daken, dan pas op de grond) en dat gebruikersgroepen evenredig van duurzaamheidsprojecten profiteren. Naast zonne-energie als bron onderzoeken we of en in hoeverre windenergie en geothermie haalbaar zijn binnen de gemeente Waalre.

De uitbreiding van het aantal vliegbewegingen van Eindhoven Airport geeft overlast voor de inwoners in de omliggende gemeenten. Dit tast de leefbaarheid in de regio en ook in Waalre aan. Het oorspronkelijke standpunt van de gemeenteraad 'geen vluchten na elfen' staat onder druk. Toch houden we hier onverkort aan vast. Ook zijn we kritisch op een uitbreiding van het aantal vliegbewegingen in zijn algemeenheid. Dit is een regionaal probleem, waarover regionaal een gezamenlijk standpunt moet worden ingenomen en uitgedragen.

Opdracht aan College:

Stel aan de hand van bovenstaande uitgangspunten een plan van aanpak op voor ontwikkeling van een hernieuwd beleidskader duurzaamheid aansluitend bij regionale ontwikkelingen. Zet, als het nodig is, (externe) middelen in voor uitvoering en uitbreiding van de duurzaamheidsstaak.

Bevorder het innemen en uitdragen van een gezamenlijk regionaal standpunt ten aanzien van de uitbreiding van Eindhoven Airport en de invloed hiervan op de leefbaarheid.

11. Waterbeheer

Begin 2018 stelde de gemeenteraad het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) vast. Dit plan onderschrijven wij. Wel is er mogelijk onderscheid te maken in de wijze van afvoer en berging van hemelwater in de

verschillende buurten met oog voor de landschappelijke inpassing. Door klimaatverandering worden de extremen in het weer heftiger. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat niet de overheid dit alleen kan oplossen en dat ook een grote rol voor inwoners en bedrijven is weggelegd. We vragen ook aandacht voor de ontkoppeling van hemelwaterafvoer van woningen en wegen richting de riolering.

Opdracht aan college:

Geef uitvoering aan het vGRP met aandacht voor de wijze van afvoer en berging van hemelwater in de verschillende wijken. We vragen het college uit te zoeken welke positieve en negatieve prikkels er zijn om de inwoners meer bewust te maken van hun eigen rol. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een systeem van rioolheffing op basis van het aantal bebouwde vierkante meters of van de inhoud van de woning.

12. Gedragen en effectieve afvalinzameling

Wij beschouwen scheiden van afval aan de bron vooralsnog als uitgangspunt van beleid. Anders dan bij nascheiding ligt bij het scheiden van afval aan de bron de nadruk op het verminderen van restafval. Dat is goed voor het milieu en daarmee voor de burgers van Waalre. Bovendien vergroot bronscheiding het milieubewustzijn van burgers.

Omdat bij bronscheiding burgers een centrale rol spelen, vinden wij het van belang dat bronscheiding en verwerking van afval breed worden gedragen. Hoewel het inzamelen met de afvalfiets vernieuwend is, zien wij af van de gemeentebrede uitrol. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van afvalscheiding en -verwerking nauwlettend en implementeren deze waar zinvol.

Wij analyseren waarom er weerstand is ontstaan tegen de afvalfiets. Met inwoners en experts zoeken we naar alternatieve vormen van gescheiden afvalinzameling. Daarmee komt, in het licht van de proeftuingedachte uit De Kracht van Waalre, ruimte voor een nieuwe afvalproef. Welke vorm ook we ook kiezen, uitgangspunt is dat bronscheiding daadwerkelijk leidt tot een lagere belasting van het milieu. Het scheiden van afval moet voor de burgers praktisch haalbaar en van meerwaarde zijn. We gaan daarbij uit van een kostendekkende afvalverwerking, waarbij het tarief onder het gemiddelde blijft van de bij de Metropoolregio Eindhoven aangesloten gemeenten.

Verder zet Waalre in op het maken van afspraken met bedrijven en winkeliers over minder gebruik van verpakkingsmateriaal om het ontstaan van afval te voorkomen. De statiegeldmotie die onlangs raadsbreed is aangenomen draagt hieraan bij. Tevens maken we werk van duurzaam inkoopbeleid.

Opdracht aan college:

Hecht op een zorgvuldige wijze en op zo kort mogelijke termijn de huidige proef af. Kom voor de zomer van 2019 met een voorstel voor een nieuwe afvalproef. Draag parallel hieraan zorg voor minder afval aan de bron via afspraken en inkoopbeleid.

13. Omgevingswet

In de Omgevingswet voegt de Rijksoverheid alle regels voor de fysieke leefomgeving samen; over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur, gezondheid en water. De nieuwe wet beoogt minder en overzichtelijke regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Het doel is om het gemakkelijker te maken om bijvoorbeeld een bouwproject te starten. De wet wordt naar verwachting in 2021 van kracht. Ze verplicht gemeenten een visie op de leefomgeving te ontwikkelen. Waalre grijpt de introductie van de Omgevingswet aan om, met het maken van een omgevingsvisie, recht te doen aan verschillende maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptie, energietransitie, slimme mobiliteit, sociale cohesie, duurzame economie en een gezonde leefomgeving.

Het maken van een omgevingsvisie is dus veel meer dan het opstellen van een document. Het vergt een open proces tussen inwoners, organisaties, bedrijven en de gemeente. Het gaat erom als gemeente een eigen ruimtelijk verhaal te bouwen maar tegelijk ook een actiegericht afwegingskader te formuleren en te bepalen wat op welke plek mogelijk is en wat niet. Het is een proces van samen aan tafel, een spel tussen proces en inhoud en een proces van ontschotten, verbinden en verbreden. Maar ook een proces van lokaal en regionaal denken en doen. Het is daarom een proces waar we minimaal drie jaar de tijd voor nodig hebben en waar extra ambtelijke capaciteit en middelen voor nodig zijn.

Opdracht aan College:

Maak een plan van aanpak voor een goede interpretatie en implementatie van de Omgevingswet in het licht van De Kracht van Waalre en tevens voor een interactieve ontwikkeling van een omgevingsvisie voor Waalre.

14. Agrarische omgeving en natuur

In Waalre is weinig (nieuw in te zetten) agrarische grond. Daarom hebben we oog voor activiteiten in het buitengebied die weinig grond vragen en niet altijd agrarisch zijn. Bestaande voorbeelden hiervan zijn de caravanstalling op het Achtereind, zorgwekerij De Pimpernel, Bed en Breakfast en winkel bij de Laarhoeve, kinderdagverblijf Betsie Boe en zorgboerderij 't Angelag. Landwinkels en verkoop aan de achterdeur zijn voorbeelden van kleinschalig winkelaanbod dat past in het buitengebied. Van belang hierbij is dat andere activiteiten in het buitengebied de kleinschaligheid van de landbouw en het biologisch boeren bevorderen. Ook bij Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties (VAB-locaties) moet de bestemming zo gewijzigd kunnen worden dat de nevenactiviteiten de hoofdactiviteit worden. Voorwaarde hierbij is wel dat de herbestemming past in het landschap. Denk hierbij

aan een bestemming voor kleinschalige vormen van wonen, recreatie, energie of zorg.

Momenteel is een nota over recreatie en toerisme in ontwikkeling. Wij vragen hierbij om aandacht voor de mogelijkheden die Waalre biedt aan inwoners en gasten om op (een gedeelte van) een dag één van de meerdere routes te volgen in ons dorp, de buitengebieden en de bossen en routes gericht op kunst, cultuur en erfgoed. Dat we motoren uit onze bossen willen weren is evident. Ook vragen we om het opnemen van extra straatmeubilair (zoals bankjes, richtingborden en locatie-informatie en schuilplekken voor regen e.d.) in dit plan. Daarnaast vinden we het belangrijk om deze routes breed bekend te maken en om ze toegankelijk te maken voor de diverse gebruikers van onze (inclusieve) samenleving.

We zetten ons voor wandelaars, fietsers en ruiters aantrekkelijke Waalrese buitengebied op de kaart door wandelpaden door bos, heide en beekdalen te verbinden tot wandelroutes. We houden hierbij wel aandacht voor de effecten op het wild, zwerfafval en dergelijke en zoeken hierbij naar een goede balans. Door natuurbeleving mogelijk te maken bij brede groepen van de bevolking ontstaat als vanzelf groter natuurbewustzijn. Als startpunt voor wandel- en fietsroutes kan een natuurpoort een herkenbare plek zijn die Waalre op de provinciale kaart zet. Bij de omvorming van agrarische grond naar natuur bestemmen we grond voor recreatieve wandelpaden. We zetten in op bijvoorbeeld een recreatieve verbinding van het Achtereind naar het Leenderbos.

'Spelen in de natuur' is door de gemeenteraad als een belangrijk uitgangspunt bij gebiedsontwikkelingen benoemd. Ook bij herziening van bestemmingsplannen en bij het opstellen van de omgevingsvisie is hier aandacht voor nodig. We houden vast aan de eerder opgestelde gebiedsvisie voor de westrand van Waalre. Wij vinden dat aan die kant niet verder gebouwd mag worden. Zo blijft er een bufferzone richting beschermd dorpsgezicht Loon.

Wij vragen van de agrariërs dat zij de randen van hun pachtgronden duurzaam beheren. Ook de gemeente doet buiten de bebouwde kom aan ecologisch en bijenvriendelijk groen- en bermbeheer, zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen. Bomen spelen een grote rol in de leefbaarheid en bij het voorkomen van hittestress en het bevorderen van de luchtkwaliteit. Daar waar wegen onveilig zijn door laanbomen, brengen wij de maximumsnelheid terug. De laanbomen zijn ook onderdeel van het dorpsgezicht.

Opdracht aan college:

Ga, passend bij het landschap, creatief met het buitengebied om, zowel bij het toestaan van nevenactiviteiten als bij Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties. Overleg met Brabants Landschap en de gemeente Valkenswaard om bij natuurontwikkeling van Landgoed Valkenhorst een recreatieve verbinding vanuit het Achtereind te realiseren. Realiseer een natuurpoort bij de Hut van Mie Peels, en onderzoek de mogelijkheden voor een natuurpoort bij 't Brabants Genot. Ga bij het opstellen van groenbeheerplannen uit van ecologisch en bijenvriendelijk bermbeheer.

Breng onze potentie als groene gemeente beter onder de aandacht van inwoners en potentiële gasten uit de regio. Houd in de op te stellen Nota Recreatie en Toerisme kritisch tegen het licht welke voorzieningen we hebben en wat we verder willen ontwikkelen.

15. Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte van onze inwoners. Waalre is een veilige gemeente en dat willen we zo houden. De gemeente is regisseur van het integraal veiligheidsbeleid. Dit veiligheidsbeleid is breed en in toenemende mate complex. Wij zien een aantal ontwikkelingen die de komende periode veel van ons vragen. Door de transitie van het Sociaal Domein ligt de verantwoordelijkheid voor de voorkoming en afhandeling van sociale calamiteiten en de daarmee samenhangende complexe problematieken bij ons als gemeente. De dreiging van ondermijning ofwel vermenging van onder- en bovenwereld in zowel de lokale gemeenschap als in lokaal bestuur vraagt alertheid. We willen goed geprepareerd zijn bij crises en rampen. Er is de toename van de zogeheten burgemeestersbevoegdheden. Ook is er de relatief nieuwe uitdaging van informatieveiligheid. Met de noodzakelijke komst van een Chief Information Security Officer en een Functionaris Gegevensbescherming is op dit thema al een belangrijke stap gezet. Desalniettemin vergt met name privacy binnen het veiligheidsdomein specifieke kennis en expertise, vanwege de vele samenwerkingsvormen en behandeling van (bijzondere) persoonsgegevens.

Opdracht aan college:

Borg de aanpak van bovengenoemde problematieken. Zoek hierin waar mogelijk de samenwerking in de regio. (bv. projectleider ondermijning in het basisteam en een interventieteam naar voorbeeld van Peelland). Als de huidige capaciteit niet toereikend is, zien we een aan dit plan gekoppelde capaciteitsvraag tegemoet.

16. Kunst en cultuur

Wij willen het huidige Kunst- en Cultuurbeleid van de gemeente Waalre heroverwegen, zowel wat betreft inhoud als het beoogde effect. Dit zien we in relatie tot educatie, vrijetijdsbesteding, preventie in het kader van jeugdzorg en ouderenbeleid, inpassing in de openbare ruimte en het bevorderen van toerisme.

Opdracht aan het college:

Kom met een startnotitie op basis waarvan, in samenspraak met de gemeenteraad, een aantal uitgangspunten kan worden geformuleerd voor de opzet van een nieuw Kunst- en Cultuurbeleid op de schaal en de behoefte in Waalre.

17. Lokale economie

De gemeente Waalre maakt deel uit van *Brainport*, al jaren een succesvolle en vernieuwende regio als het gaat over economische ontwikkeling. Een groot deel van 'onze' economie betreft de regio. Beleid en uitvoering op die schaal vindt dan ook

daar plaats, in de Stichting *Brainport*, *Brainport Development*, de Metropoolregio Eindhoven en/of het Stedelijk Gebied. Wij dragen hier ook financieel aan bij. Ons lokale beleid staat daarmee niet op zichzelf: het vindt plaats in die context. Van alle economische aspecten in de gemeente Waalre is de winkelleegstand het meest in het oog springend. Het heeft een grote impact op de beleving in de centra, met name op Den Hof. De gemeente gaat met de pandeigenaren in gesprek over de mogelijkheid van gebruiksovereenkomsten (zonder huurbescherming). Daarmee kan de gemeente benutting van deze ruimten aanbieden aan ondernemers die wel kansrijk zijn, maar (nog) niet een volle huur kunnen bekostigen. Hiermee zwengelen we de 'reuring' in de centra aan waardoor het zelfherstellend vermogen een boost krijgt en de zittende ondernemers weer mogelijkheden zien om zelf te investeren.

Hardnekkige werkeloosheid en afstand tot de arbeidsmarkt kunnen aangepakt worden door de betrokkenen met de talenten die ze wel hebben, werk aan te bieden in nog op te richten coöperaties. De coöperaties hebben geen winstoogmerk. Ze hebben tot doel de talenten min of meer concurrerend aan te bieden aan de markt. Met een semiprofessionele aansturing door deskundige vrijwilligers kunnen mensen met een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt weer meedoen en zelf hun inkomen verwerven.

Opdracht aan college:

Kijk in onze relatie tot *Brainport* naar wat er in de regio gebeurt met betrekking tot de economie en waar wij lokaal voor staan en verantwoordelijkheid voor dragen. Hoe kunnen wij, binnen het bestaande financiële kader, (lokaal) bijdragen aan de *Brainport*-agenda? Maar ook: wat kan *Brainport* direct betekenen voor onze lokale economie? Actualiseer in dat kader het lokaal economisch programma 2011 -2020 in de context van Waalre als Woongemeente.

Ga in gesprek met de eigenaren van leegstaande panden en bespreek de mogelijkheid van gebruiksovereenkomsten. Maak het nieuwe aanbod bekend en begeleid de potentiële gebruikers naar een betaalbare (tijdelijke) vestiging in Waalre.

Onderzoek welke inwoners van Waalre buiten de arbeidsmarkt staan en welke talenten zij hebben. Ga in zee met semiprofessionele inwoners die voor een bescheiden vergoeding de leiding kunnen en willen nemen van de coöperatie en wijs hen op de mogelijke gebruikmaking van de leegstaande (winkel)panden.

Tot slot:

18. Financiële kaders

Onder een goed beleidsakkoord ligt een goede financiële huishouding, met een sluitende begroting. Onze financiële middelen worden voor een deel gefaciliteerd door onze inwoners, middels de OZB, gemeenschapsgeld dus, waar we zorgvuldig mee om willen gaan. Waalre is een financieel gezonde gemeente en dat willen we zo houden. We verhogen de OZB alleen met een gedegen motivatie.

Voor de komende raadsperiode staat een aantal grote dossiers op het programma, zoals:

De openbare ruimte; het ruimtelijk domein; de N69 en de Traverse; de energietransitie; de duurzaamheidsagenda; reconstructie Den Hof; continuering van het sociaal domein en de gemeenschapshuizen.

Deze dossiers doen waarschijnlijk, stuk voor stuk, een behoorlijk beroep op onze begroting. De bijdragen van de rijksoverheid zijn en blijven hierin onzeker.

Kortom, er liggen genoeg uitdagingen voor de komende vier jaar. Wij vinden het dan ook belangrijk om de risicoanalyse goed op orde te hebben en nauwgezet te blijven monitoren. De Turap is hierbij een goed instrument gebleken. Tegenvallers worden primair uit de lopende begroting opgevangen en meevallers vloeien primair terug in de reserves.

Opdracht aan college:

Zorg voor een jaarlijks meerjarig sluitende begroting, waarbij als uitgangspunt geldt dat de OZB slechts gemotiveerd mag worden verhoogd. Zorg voor een adequate en kwalitatief goede risicoanalyse en monitoring en continueer de periodieke Tussenrapportages (Turaps).

Samenwerking binnen het bestuur

Daar waar sprake is van beleidsvrijheid verwachten wij raadsvoorstellen die keuzemogelijkheden bevatten. We vragen het college om zowel de voorkeursvariant als de alternatieven gemotiveerd op te nemen. Het (politieke) debat over de voorstellen en de keuzes voeren wij in de raad. Het college zoekt, in overeenstemming met het duale stelsel, in principe voor elk voorstel eigenstandig naar een meerderheid. Voorstellen die ondanks de beleidsvrijheid geen keuzes bevatten, verwijst de raad terug naar het college. Voorstellen die niet voortkomen uit dit akkoord worden door alle fracties per geval beoordeeld op basis van de eigen inhoudelijke en politieke afwegingen.

Het college

Het college bestaat uit vier (een fulltime en drie parttime) wethouders met een totale formatie van 3,2 fte. Hiermee is de wethoudersformatie gelijk aan die in de vorige periode.

Er is een collegiaal bestuur. Omdat alle onderwerpen waar de gemeente over gaat met elkaar zijn verbonden, zal het college de gemeente op thema's besturen. De verantwoordelijkheid is duidelijk en transparant binnen het college belegd, rekening houdend met dwarsverbanden.

De samenstelling van de portefeuilles van de wethouders is zo veel mogelijk gebaseerd op programmamanagement, met als programma's:

Sociale Zaken, Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs; Duurzaamheid, Ruimte, Volkshuisvesting en Vastgoed; Financiën, Economie, Verkeer en vervoer; Openbare werken, Dienstverlening, Sport en Cultuur.

Zie voor de portefeuilleverdeling bijlage 1.

De burgemeester

De burgemeester richt zich vooral op de wettelijke taken, openbare orde en veiligheid etc. en het voorzitterschap van de gemeenteraad en het college.

De gemeenteraad

De gemeenteraad richt zich op het vaststellen van de richting en kaders van het beleid, de controle daarop en beperkt zich daarbij tot hoofdlijnen. Bij inhoudelijke en politieke stellingnames wordt de inbreng van 'de minderheid' meegewogen. Binnen de gemeenteraad hechten wij waarde aan correcte en beschaafde omgangsvormen en een respectvolle bejegening. Dit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de raadsleden zelf. Overigens is hierin ook een rol weggelegd voor de vigerende voorzitter. We richten de besluitvorming door de raad zodanig in dat (organisaties van) burgers en externe deskundigen invloed kunnen hebben op de voorbereiding en de besluitvorming van voorstellen.

Slotbepaling

Geldende visie- en beleidsnota's blijven onverminderd van kracht voor zover ze niet in tegenspraak zijn met dit beleidsakkoord, totdat de raad anders beslist.

Bijlage 1: Portefeuilleverdeling

Wethouder Lianne Smit-Volkers (AWB-GroenLinks-ZW14).

Domein: Sociale Zaken, Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs (0,8 fte)

Beleidsportefeuille Sociale Zaken

- Werk en inkomen
- Minimabeleid
- Participatiewet/Sociaal beleid

Beleidsportefeuille Zorg (alg)

- WMO
- Langdurige zorg
- Informele zorg (mantelzorg)
- Gezondheidszorg
- Inburgering vluchtelingen en statushouders

Beleidsportefeuille Welzijn

- Ouderenbeleid
- Maatschappelijke werk
- Sociaal Cultureel Werk

Beleidsportefeuille Jeugd

- Jeugdbeleid
- Kinderopvang

Beleidsportefeuille Onderwijs

- Lokaal onderwijsbeleid (LEJA)

Beheerportefeuille

- CMD
- Plusteam
- Personeel en organisatie

Wethouder Arno Uijenhoet (AWB-GroenLinks-ZW14).

Domein: Duurzaamheid, Ruimte, Volkshuisvesting en Vastgoed (1,0 fte)

Beleidsportefeuilles Ruimte:

- Omgevingswet
- Ruimtelijke ordening
- Plattelandsontwikkeling
- Dommelvallei/reconstructie

Beleidsportefeuille volkshuisvesting

- Volkshuisvestingsbeleid
- Woningbouw
- Grondzaken

Beleidsportefeuille Vastgoed

- Gemeentelijk vastgoed (inclusief exploitaties)
- Onderwijshuisvesting

Beleidsportefeuille duurzaamheid

- Duurzaamheidsbeleid
- Milieu
- Afvalinzameling
- Energietransitie
- Eindhoven Airport

Beheerportefeuille

- Grondexploitatie/Grex (secundair)

Wethouder Loek Kruip (VVD).

Domein: Financiën, Economie, Verkeer en vervoer (0,8 fte)

Beleidsportefeuille Economie

- Economie, werkgelegenheid (regionaal)
- Werkgelegenheidsbeleid (lokaal)
- Economie lokaal
- Ondernemings- en detailhandelsverenigingen

Beleidsportefeuille Toerisme en Vervoer

- Toerisme
- (Regionaal) Verkeer en vervoer
- Openbaar vervoer/Buurtbus
- Geïndiceerd vervoer
- Leerlingenvervoer

Bedrijfsvoeringportefeuille

- Financiën en control
- Juridische zaken

Beheerportefeuille

- Grondexploitatie/Grex (primair)

Wethouder Alexander van Holstein (CDA).

Domein: Openbare werken, Dienstverlening, Sport en Cultuur (0,6 fte)

Beleidsportefeuille Openbare Werken

- Pleinen en plantsoenen
- Wegen
- Straatmeubilair
- Openbare verlichting
- Waterberging en beheersing
- Riolering
- (Lokaal) Verkeer en vervoer

Beleidsportefeuille dienstverlening

- Dienstverlening (inclusief st. HHvW)
- Vergunningen
- Welstand

Beleidsportefeuille Sport

- Verenigingen
- Buitensportaccommodaties

- Sportstichting

Beleidsportefeuille Cultuur

- Verenigingen
- Cultuursubsidies
- Bibliotheek
- Museum
- Erfgoed/monumenten

Beheerportefeuille

- Klachten en meldingen
- Inkoop en aanbesteding